

delsmænd o. s. v., de har som styrende Adgang til Kommunen og vil snart faa Valgret til Rigsdagen. Hvis den kristne Kvinde her holder sig tilbage, paatager hun sig et stort Ansvar, thi det er netop den Moral, der raader i Samfundet, der i allerhøjeste Grad trænger til at forandres, og hvis hun ikke gaar med, rekrutteres Samfundet med andre Kvinder, der maaske vil finde, at alt er saare godt, som det er. Der er i det offentlige Liv store Fristelser, og desværre har man altfor længe og for ofte givet efter for Forfølgelse, Ærgerrighed, Egennytte, Magelighed og Mangel paa Mod til at være anderledes end Per og Poul. Det er en af disse Ting eller et fint Væv af dem alle, der i mange Samfundsforhold har skabt en Praksis, der anses for fuldkommen hæderlig uden at være det, og som den enkelte giver sig ind under, ofte fornægtende sit bedre Jeg, fordi det betragtes som selvfølgeligt, at disse Tilstande ikke lader sig forandre. Manden véd ofte ikke selv, hvor hildet han er, fordi han har vænnet sig til disse Tilstande som noget selvfølgeligt, og det var jo muligt, at vi Kvinder heller ikke kunde se det, hvis vi ikke paa Grund af vort Ukendskab til Samfundet havde bevaret et vist primitivt Syn, der, trods Skik og Brug, lader os se Sort som Sort og Hvidt som Hvidt. Dette primitive Syn bør vi bevare, naar vi træder ind i Samfundsarbejdet og ikke lade os lokke til at gaa paa Akkord med Sandheden.

Det aandeligt neddragende viser sig paa mange Maader i den brugelige Praksis. Her kun nogle Antydninger: At Blade, Tidsskrifter etc. er liberale, er en Dyd, men at de undertiden er

saa liberale, at Læseren ikke aner, at Udgiveren overhovedet har noget Standpunkt, er ikke heldigt. Konsortier, Komiteer, Foreninger og Selskaber burde være en Hjælp til Arbejdets lettere Udførelse, en Kilde til en større Indsigt, en Støtte til større Foretagender, som den enkelte ikke kan magte, men hvor ofte er de ikke et Skalkeskjul for Svindel, Selvberigelse og Nepotisme, hvor ofte er det ikke, at man giver sit Navn og ikke sit Arbejde og sit Ansvar. Den Maade, hvorpaa de vigtigste Sager afgøres af „Partiet“, er maaske dog det mest nedbrydende for Moralen. „Partiet“ har mest gennemgaaende bidraget til at udvikle Løgnen og sløve Samvittigheden. Det er desværre ret almindeligt at tale, skrive og stemme om Sager, man ikke ved Besked om: De andre gør det! Man gaar med sit Parti i politisk, social, litterær, ja selv i kirkelig Retning, ikke fordi det stemmer med éns Sagkundskab eller med éns Overbevisning, ikke engang fordi Sagen fordrer det, men fordi „Partiet“ fordrer det. Man skulde tro, at den, der holdt sig til sin Sagkundskab eller til sin Overbevisning og derfor snart maatte gaa med det ene Parti snart med det andet, var agtet paa Grund af sin hæderlige Fremgangsmaade: Intet mindre! Den, der ikke vil holde sig til et bestemt Parti, men selv vil se og dømme, har en meget besværlig Tilværelse. Han er en mistænkelig Person, fordi han intet Steds vil høre hjemme, og ofte vil man slet ikke have noget at gøre med ham, hvis han ikke melder sig ind i et bestemt Parti. Man har vænnet sig til at anse de faste Partier for uundvær-